

ademés dels benedictins, els naturals del país, els francs, gots i gascons que també vingueren a establir-se en nostres comarques.

Ja en l'any 872 els benedictins de Sant Aniol de les Agujes posseïen el lloc d'Olot en la vall de Bas amb la seva antiga església fundada en honor de Santa Maria.

En el segle X ja existien, ademés dels esmentats monastirs, tots ells verdaderes granjes o colònies agrícoles: els priorats de Sant Corneli en la montanya de Puigsacalm, Santa Maria de Riudaura i altres, sens contar nombroses masies i barraques que posseïen els colonitzadors seglars que anaven extenguent les terres de cultiu, vinyars, olivets i fruteredes en nostra comarca i alt Pirineu.

Lo que prova que en el segle X ja estaven molt poblades nostres comarques, és el que les iglésies parroquials, que avui dia existeixen, daten o varen bastir-se en sa major part, en l'esmentat segle. Solsament en l'any 977 el comte de Besalú i bisbe de Girona, Miron va consagrar *divuit* esglésies parroquials en el seu comtat, de quin en formava part nostra comarca. En dita època, en el comtat de Besalú no hi havia quasi be cap poble; les carreteres, moltes d'elles empedrades, tant nombroses en temps dels romans i vissigots, pot dir-se que havien desaparegut. Els ossos, llops, senglats i altres alimanyes que pul-lulaven per les immenses i enmatissades buscuries molestaven continuament a nostres desdixats avantpassats; que ademés havien d'estar sempre amb la ballesta preparada per a repal·lir les llopades que de tant en tant els hi feien els moros que no vivien massa lluny de nostres comarques.

R. PUJOLAR I HUQUET

Olot, abril de 1919.

APROFITAMENT DE LA RUSCLA

(Acabament)

Els residus de les pelleries (Roldó i patarota o Ruscle) constitueixen un bon jas o llit, son d'aquelles materies que tenen mes poder absorbent.

Els principis continguts en les orines s'hi fixen bo i tots evitant-se moltes pèrdues com succeeix correntment. També tenen els referits productes una altre bona condició i és el poder fixar els gasos; veusaquí el perquè amb tant bon resultat ho utilitzen a nostra Casa per a cobrir les piles de fems en els femers. Per assaigs fets sabem que retenen des